

Világnézeti sereghajtók

Irta: Lendvai István

Valamikor diákkorunkban sereghajtóknak neveztük azokat a tarsainkat, akik kirándulásról hazajövet elmaradozva bandukoltak az osztály zöme mögött, meg azokat, akik testi alacsonyosságuk miatt mindig a leghátul sorba jutottak minden felvonulásnál, menetelésnél. A magyar katonai humor kedvét leli abban, hogy úgy tűntesse fel a kényszerűségből utolsókat, a hátulkullogókat, mintha azok tevérelnék, hajtának az előttük rendben, fáradhatatlanul haladókat, pedig hát a katonáknál is, a diákok közt is éppen őket kell rendszerint gyorsabb, rendezőbb járásra, haladásra nögalni.

Az én diákkorom óta bizony sok víz lefolyt a Dunán, de világnézeti fronton bőségesen tapasztalhatjuk ma is, hogy a sereghajtók ott is megvannak, azzal a különbséggel, hogy ők maguk is, sőt csak ők maguk hiszik szentül, hogy ők az élenjárók, a haladóbbak, az »új eszmék« uttörői és a velük szembeállni, ellenkezni merők a maradiak, a hátulkullogók, a »dinamikus« lendületből kifulladás, a mímialelkek. Holott a valóság az, hogy ők akárhányszor még csak előkelő uraságoktól levelet, de mindenesetre zsidáruspiacról való világnézeti ócskaruhákban úgy pávaskodnak, mintha vadonatu, soha senki által még nem viselt öltözkében járnának. Nem egyszer az a félig elszomorító, félig nevetgető látvány, hogy ilyenek teljes hévvel szidalmazzzák, átkozzák és támadják éppen azokat, akiknek elnyűtt világnézeti gunyájában vilázkednek s maradisággal vádolják azokat, akik azt a gúnyát sem eredeti, de ma már kopott mivoltában, sem újszerű vitézkötéssel ellátott alakjában fel nem veszik, mert még ha valamikor viselték volna is, rég kinőttek belőle, vagy jobb ízlésük következtében már akkor sem bírtak bele, mikor még vadonatu állapotban kínálták feljük a világnézeti ruhásboltok behúzólegényei vagy esetleg szabóművészei.

Innen van az, hogy a magyar közéletnek évtizedes figyelője lépten-nyomon azokkal az »eszmék«-kel találkozik úgynevezett jobboldali, sőt szélsőjobboldali újságcikkekben, folyóirati fejtegetésekben vagy szónoklati megnyilatkozásokban, amelyek harminc-negyven évvel ezelőtti mint a most általuk támadott szabadkőműves-liberális-radikális-marxista szellemi hadoszlopokat jellemezték s amelyeket akkor azok akartak mint kötelező koreszméket rákényszeríteni a magyar értelmiségre. Nem halljuk-e ismétlenül az Egyházzal, a vallásos oktatással, az egyházi célvagyonnal, egyház és állam viszonyával, a kereszténység sarkalatos tételeivel kapcsolatban ugyanazokat az elveket, amelyek negyven évvel ezelőtti a mai koreszmések által Oszkároknak és Jakaboknak lesajnált polgári radikálisok és proletármárkisták ajkán és tollán tájtékoztak? A különbség legfőképpen abban van, hogy amazok a féktelen

individualizmus vagy az osztályuralmi falanszter nevében és érdekében ágáltak, a mostani Olivérek, Kálmánok, Ferenczek, esetleg Bélák vagy Györgyök viszont vala miféle államtalálás, de voltaképp ugyancsak legegényibb hatalmitörkévséik szolgálatában heveskednek.

Nem halljuk-e az erőszak jogának ugyanazt a hangját, sőt nem tapasztaltuk-e eszmevédelem elnevezéssel az ököljognak ugyanazt a gyakorlását, amely valamikor azokat jellemezte, akik ellen a feledhetetlen emlékü Prohászka püspök »Kultúra és terror« című hatalmas tiltakozását mennydörögte? Vagy nem látjuk-e a káromkodás ellen megindított katolikus, de a komoly protestánsok részéről is nyílt helyesléssel fogadott mozgalmon gáncsolódókban ugyanazt a történelmi anyagelvést megnyilatkozni, amely valamikor »baloldali« jelmezben járt nálunk? Hiszen az is azt hirdette, hogy a kenyérkérdés megoldása önműködően megold minden szellemi és erkölcsi kérdést is, hogy az úgynevezett szociális probléma elsődlegesen, sőt totálisan anyagi, gazdasági kérdés, hogy a mindenkori erkölcsök a mindenkori gazdasági viszonyok függvényei, felépítményei s hogy gyanus mindenki, aki az emberi nem kétlábú gyomornak vagy kétlábú pénzeszsáknak tekinti első soron, hanem erkölcsi igényű, lelki remesedésre hivatott és képes személtviségné, aki lelkileg magasra emelkedhet még sanyarú anyagi sorsban is.

Amellett ezek a magukat élenjáróknak képzelő hátulkullogók azt sem veszik észre: mekkora elenlétben vannak az eszményeknek vallott fasiszta Olaszországgal, amely már az 1920-as esztendőben kifüggesztette minden egyszerű vagy előkelő nyilvános helyiségben a figyelmeztetést: »È proibito di bestemmiare!« (Káromkodni tilos!), tudván, hogy az ember nemcsak gyomor, vagy zseb, hanem lélek is, hogy egy ország anyagi megújulásának is első sorban lelki feltételei vannak. Nem veszik észre, hogy a szegénységet telletlenül azonosítani a lelki durvasággal egyáltalán nem illik észre a »népiség« hirdetésének szabalmával s hogy bizony a vanásos szegényember éppúgy, mint a vallásos jómódú, ellenben a pokróclélek magától attól meg nem javul, ha bérét meg úgy megjavítják, jövedelmét meg úgy szaporítják is: ahhoz lelki eszközök kellene, ha fenyegetésekkel támogatva is. Nem veszik észre, hogy a káromkodás ugyan nem legfőbb problémája a kereszténységnek, de az elene megindult mozgalom kákáján csomót keresni nem is jó szociálpolitika, hiszen az emberi együttélésnek minél tökéletesebb módjának egyik előfeltétele annak a lelki durvaságnak gyomlálása is, amely ha Istent káromolja, akkor az emberitárs, a honfitárs felé sem fogja Assisi Szent Ferenc szeretetét énekelni és gyakorolni.

Volna még sok minden, amit el lehetne mondani a világnézeti

sereghajtókról, akik még csak most jutnak el oda, ahonnan Európa legjobbjai már régen naptávolságba jutottak még akkor is, ha egyébként még nem hitvalló keresztények. De rendületlenül hiszszük, tudjuk, hogy a keresztény

DEL MAGYARORSZAG
Szerda, 1942. április 22. 3

Magyarország sorsát ezután is a szellemileg csakugyan élvonalban haladók és nem a magukat élvonalba álmódók fogják alakítani.

Bonczos Miklós államtitkár csütörtökön árvízsegélyezési ankétot tart Szegeden

(A Délmagyarország munkatársától) Dr. Valkó László belügyminisztériumi körzeti szociális felügyelő legutóbbi szegedi kiszállása alkalmával behatóan tanulmányozta mindazokat a kérdéseket, amelyek összefüggenek az árvíz és a belvizek okozta károk helyreállításával és a kárvaltott családok segélyezésével.

A károsultak megsegítésére a vitéz Bonczos Miklós államtitkár vezetése alatt álló szociális hivatal nagyszabású akciót készít elő,

amelynek részletes munkaprogramját, a tennivalók sorrendjét és a segítés mértékét Bonczos államtitkár mint a szociális kérdések megoldására kirendelt miniszteri biztos személyesen kívánja tisztázni.

Bonczos államtitkár szerdán este Szegedre érkezik

dr. Valkó László és két másik körzeti felügyelő kíséretében Vele egyidejűleg érkezik Szegedre Tóth Kálmán főmérnök is, a belügyminisztérium szociális hivatala műszaki osztályának vezetője, szakreferensével együtt.

Csütörtökön délelőtt dr. Pálffy polgármesternél az összes érdekelt hatóságok és közületek bevonásával értekezlet lesz,

amelyen az államtitkár meg fogja hallgatni a segélyezés gyakorlati megoldásának módozataira vonatkozó javaslatokat és előterjesztéseket és ezekhez képest fogja a szakelőadók referátuma alapján kiadni az intézkedéseket. Az alapelv az, hogy minden szükséges intézkedést a lehető legsürgősebben és a természeti csapás által sújtott kisémberek számára a legkevesebb utánjárást jelentő, egyszerű módon fogatosítanak.

Kállay miniszterelnök és Hóman kultuszminiszter kedden fogadta Szeged feliratát átnyújtó küldöttséget Még ebben az évben megkezdik az elme- és idegklinikai építését

Budapest, április 21. Szeged város törvényhatósági bizottságának küldöttségét kedden délelőtt vezette Kállay Miklós miniszterelnök elé Varga József kereskedelmi és iparügyi miniszter. A küldöttségben résztvettek: dr. Tükats Sándor főispán, dr. Pálffy József polgármester, dr. Kogutowicz Károly egyetemi rektor, dr. Széchenyi István országmozgósítási kormánybiztos, vitéz Meskó Zoltán ny. orvosvezérőrnagy, felsőházi tag, Peták Nándor és dr. Rosta Lajos Szeged országgyűlési képviselői.

A küldöttség tájékoztatta a miniszterelnököt azokról az égetően sürgős problémákról, amelyek megoldásának részleteire a memorandum kiterjeszkedett, majd Hóman Bálint kultuszminisztert kereste fel. A miniszter dr. Szily Kálmán államtitkár társaságában fogadta a küldöttséget és nagy figyelemmel hallgatta meg Szeged városának a küldöttség által előterjesztett kérését.

Elsőül a szegedi Horthy Miklós tudományegyetem ideg- és elmegyógyászati klinikájának felépítését kérték, továbbá azt, hogy az egyetem jogi kara, amely jelenleg az 1940. évi XXVIII. törvényekik alapján szünetel, ismét megkezdhesse működését. Szóba került ezenkívül a szegedi ítélőtábla épületének kérdése is,

Hóman Bálint kultuszminiszter válaszában közölte, hogy az ideg- és elmegyógyászati klinika építkezésének előmunkálatai már régen előrehaladott stádiumban folynak és néhány napon belül kiírják az építési tervpályázatot is.

Gondoskodik a miniszter arról, hogy az építkezés még ebben az esztendőben megkezdhető legyen.

Ehhez az építési anyagok nagyrészt már biztosították. Megígérte a miniszter azt is, hogy

a jelenleg szünetelő jogi kar első évfolyamának megnyitása érdekében tárgyalásokat fog kezdeni.

A királyi ítélőtábla épületének eredeti rendeltetésre való visszaadására a miniszter tárgyalásokat folytat az igazságügyminiszterrel.

A küldöttség a választ megnyugvással vette tudomásul és ismételtén kérte a város érdekében a miniszter eddig tapasztalt jóindulatát.

Beivarosi Mozi

Ma is Csak felnőtteknek! 5, 7, 9
Harsányi Zolt világhírű regényének filmváltozata:

MAGDOLNA

Egy élnivágyó asszony regénye.
Főszereplők:

LÁZAR MARIA, TURAY IDA,
SOMLAY LEHOTAY, VASZARY
PIRI, PETROVICS, BILICSI és
SARDY JÁNOS. HIRADÓ!

A »Bors István« jó magyar film volt! Az »András« még jobb volt!
De mindet veri

Dr. Kovács István

Pager Antal

szenzációs főszereplésével

Ma **Korzóban**

Szechenyi Mozi

Ma 5, 7, 9 órakor

A legmulatságosabb, legkacagtóbb amerikai vigjáték a

VADMACSKA

LUPE VELEZ

főszereplésével